

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 13/2017

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Alex Borch

Klagen gjelder: Krav om etteroppgjør etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning § 8

Beslutningsdato: 16. november 2018

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Lars Christian Finstad

Konklusjon: Saken sendes tilbake til Statens pensjonskasse for ny behandling. Saksomkostninger i anledning klagen dekkes i sin helhet.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagen gjelder krav om etteroppgjør etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

Klager, født [REDACTED], tjenestegjorde i [REDACTED] i perioden [REDACTED] til [REDACTED] og i [REDACTED] i perioden [REDACTED] til [REDACTED]. Han begynte sin militære karriere da han var 19-20 år gammel og har utdannelse ved blant annet Krigsskolen og Forsvarets stabsskole. I løpet av karrieren har han hatt en rekke lederstillinger, blant annet som [REDACTED] i [REDACTED], som [REDACTED] i [REDACTED] og som [REDACTED] for [REDACTED].

Det er beskrevet at klager kom i skuddlinjen mellom stridende parter i [REDACTED] og at han var vitne til at mennesker ble drept av granatnedslag. Han ble også vitne til at en person ble drept av en snikskytter. Klager skal ha blitt beskutt da han og en kollega måtte flykte fra [REDACTED] område. Under flukten måtte de løsne skudd samtidig som de selv ble beskutt. Han måtte også ved andre farlige situasjoner bruke våpen for å komme seg unna.

Fra tjenestegjøringen i [REDACTED] er det beskrevet at klager kjørte bak et israelsk militærkjøretøy som ble rammet av en bombe.

[REDACTED] mottok klager en frivillig pensjonspakke fra Forsvaret. Han startet deretter i en 50 % lederstilling i det private næringslivet. Etter det som er opplyst fra klagers advokat fungerte dette frem til [REDACTED] slik at klager gjennom sitt konsulentfirmaet hadde en avtale med [REDACTED] tilsvarende 80 % stilling. Arbeid tilsvarende 50 % utførte han selv, mens de resterende 30 % ble dekket ved hjelp av innleid arbeidskraft.

Klagers psykiske plager meldte seg i XXXX, omkring et år etter at han sluttet i Forsvaret. Dette var 11 år etter siste tjenestegjøring. Klager opplyste at han på grunn av plagene sine ikke kunne påta seg konsulentoppdrag som han hadde planlagt å utføre ved siden av arbeidet i 50 %-stillingen. Han ble 3. desember 2009 sykemeldt 50 % på grunn av tretthet og depresjonsfølelse, og han mottok senere 50 % AAP frem til 4. mai 2012.

I perioden [REDACTED] var klager assisterende Generalsekretær i [REDACTED]. Han var i perioden [REDACTED] styremedlem i [REDACTED].

Klager ble innvilget 220 044 kroner i billighetserstatning i vedtak av [REDACTED].

Han ble i vedtak av [REDACTED] tilkjent 50 % av kompensasjon etter ordningens del I (35 G), tilsvarende kr 1 271 744, med fradrag for den utbetalte billighetserstatningen.

I forbindelse med saksbehandlingen etter 35 G-ordningen ble det innhentet en spesialisterklæring datert 22. august 2011 fra psykiater Svend-Ole Nielsen. Nielsen konkluderte med at FN-tjenesten hadde vært en nødvendig betingelse for klagers psykiske tilstand og at han fyller diagnosekriteriene for PTSD. Spesialisten legger til grunn at tjenestegjøringen har medført 50 % varig funksjonsnedsettelse.

Statens pensjonskasse (SPK) innvilget ved vedtak av [REDACTED] kompensasjon etter ordningens del II (65 G) basert på en varig medisinsk uførhetsgrad på 50 %. Vedtaket bygde på den samme erklæringen fra psykiater Nielsen som ble innhentet i anledning saksbehandlingen etter ordningens del I. Klager hadde frem til vedtakstidspunktet hele tiden jobbet fullt i sin 50 % stilling.

Advokat Alex Borch fremmet på vegne av klager 31. mars 2016 krav om etteroppgjør etter forskriftens § 8. Bakgrunnen for kravet var en endring av den varige uførhetsgraden fra 50 % til 80-

100 %, dokumentert ved en legeerklæring fra spesialist i psykiatri, [REDACTED], samt en legeerklæring fra klagers fastlege, [REDACTED].

I følge klagers advokat medførte den reduserte ervervsevnen at avtalen klagers firma hadde med [REDACTED] ble redusert til arbeid tilsvarende 60 % stilling. Samtidig ble omfanget av innleid administrativ hjelp økt fra 30 % til 40 % stilling, slik at klagers egen innsats var redusert til 20 % stilling i tråd med klagers reduserte ervervsevne.

De nærmere detaljene om inntekter og stillingsprosenter i firmaet er noe uklare. Klager mottar ikke ytelser fra NAV.

SPK avsto kravet om etteroppgjør i vedtak av [REDACTED]. Bakgrunnen var at det ikke ble ansett sannsynliggjort at den psykiske belastningsskaden hadde medført en varig redusert ervervsevne utover det klager allerede var kompensert for.

14. mars 2017 fremmet advokat Borch igjen krav om etteroppgjør. Vedlagt kravet var oppdaterte legeerklæringer fra de samme behandlerne. Erklæringene fastholdt en uføregrad på 80-100 %. SPK avsto kravet med begrunnelse at det dreide seg om en klage, og at denne dermed var for sent fremsatt. Advokat Borch mener derimot at brevet av 14. mars 2017 ikke var en klage, men et nytt krav om etteroppgjør, slik at det ikke gjør seg gjeldende noen klagefrist.

SPK anfører for klagenemnda subsidiært at det ikke er sannsynliggjort at vilkårene for etteroppgjør er oppfylte. Til støtte for dette peker de på at den reelle ervervsevnen hans i lys av konsulentfirmaet og avtalen [REDACTED] er uklar. SPK mener også at det har formodningen mot seg at klager ikke søker ytelser hos NAV dersom han anser seg som varig ervervsmessig ufør tilsvarende 80-100 %.

Klagers advokat deltok under nemndsmøte. En representant fra SPK var også tilstede.

2. Klagenemndas vurdering

For klageomgangen har nemndas medlem Trond Jørgensen, etter egen vurdering erklært seg inhabil, og fratrudd behandlingen av saken. Det er ikke kalt inn varamedlem for behandlingen. Nemndas øvrige medlemmer finner det ubetenkelig at saken behandles, og nemnda viser her til at den da er beslutningsdyktig i saken, jf. forskrift om klagenemnda § 8 andre ledd.

Klager har fremsatt krav om etteroppgjør etter forskriften § 8. Nemnda er ikke enig med SPK i at det nye kravet er å anse som en klage, men at det derimot er tale om et nytt krav om etteroppgjør. Fristen for å kreve etteroppgjør er fem år etter at oppgjøret var avsluttet. SPK fattet vedtak etter ordningens del II 27. mars 2015. Kravet er fremsatt innen femårsfristen.

Rett til etteroppgjør etter forskriftens § 8 forutsetter at den varige ervervsmessige uføregraden som følge av skaden endrer seg vesentlig. Bestemmelsen er identisk med og skal forstås på samme måte som reglene om etteroppgjør etter forskrift av 21-12-1990 nr. 1027 om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring, se Claus Krag Brynildsens kommentarutgave til forskrift om særskilt kompensasjonsordning. Med «vesentlig» menes ifølge forarbeidene til forskriften av 1990 en økning på 20 prosentpoeng. En økning i uføregrad fra 50 % til 80-100 % i tråd med klagers anførsel vil følgelig medføre en vesentlig endring.

Forskriften § 8 første ledd lyder:

Er kompensasjonen fastsatt etter § 4 og § 4a i denne forskrift, kan skadelidte kreve etteroppgjør dersom den varige ervervsmessige uførheten som følge av skaden endrer seg vesentlig. Krav om etteroppgjør må fremsettes innen 5 år etter at oppgjøret var avsluttet.

Spørsmålet i saken er om det er sannsynliggjort at det foreligger en slik vesentlig endring i uføregrad. Den vesentlige endringen av uførheten må skyldes den psykiske skaden som står i årsakssammenheng med tjenesten fra en internasjonal operasjon.

Som dokumentasjon på at det foreligger en økning i uføregrad fra 50 % til 80-100 % har klagers advokat fremlagt fire ulike erklæringer fra klagers fastlege [REDACTED] ved [REDACTED] Legesenter, hvorav den nyeste er datert 9. mai 2018. Det er også fremlagt tre ulike erklæringer fra behandlende psykiater [REDACTED], hvorav den nyeste er datert 9. mai 2018.

Nemnda mener erklæringene ikke i tilfredsstillende grad dokumenterer at det foreligger en reell økning i varig uføregrad og at denne skyldes tjenestegjøringen. Erklæringene synes i stor grad å bygge på klagers fremstilling av saken. Det fremkommer ikke hva den vesentlige forverringen består i, eller hva som er den faktiske årsaken til at klager ikke står i arbeid. Det er også motstrid i de enkelte erklæringer og samme faktumbeskrivelse av plagene synes å ha blitt vurdert forskjellig fra legebesøk til legebesøk. Vurderingene er gjort av klagers behandlende lege og psykolog, hvilket begrenser bevisverdien. Nemnda mener etter dette at klagers ervervsevne og årsaken til den må utredes nærmere.

Det er også fremlagt en bekreftelse fra Storebrand datert 23. mars 2016 på innvilgelse av uføregrad på 80 % fra november 2015 i forbindelse med utbetaling av uføreerstatning. Fastsettelsen av uføregraden bygger på dokumentasjonen fra klagers lege og har således ingen selvstendig bevisverdi.

SPK påpeker til støtte for sin subsidiære konklusjon at klagers reelle ervervsevne er uklar, blant annet fordi dokumentasjon om klagers reelle inntekter i firmaet ikke foreligger. De peker også på at det har formodningen mot seg at klager har en reell ervervsevne på 0-20 % ettersom han ikke har søkt om ytelse fra NAV.

Nemnda finner etter en gjennomgang av sakens dokumenter at det foreligger en rekke usikkerheter i faktum, særlig knyttet til klagers konsulentvirksomhet. Dette må imidlertid føre til en grundigere utredning av faktum snarere enn en avvisning av kravet. Etter forvaltningsloven § 17 første ledd plikter forvaltningsorganer å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Nemnda finner i dette tilfelle at saken ikke er tilstrekkelig opplyst til at forvaltningens utredningsplikt er overholdt. På bakgrunn av de foreliggende bevis er det ikke grunnlag for å fatte endelig vedtak.

Under henvisning til forvaltningslovens § 17 hjemvises saken til SPK for innhenting av ytterligere dokumentasjon og ny realitetsbehandling. Det er sentralt å få belyst klagers reelle ervervsevne. Det er knyttet stor usikkerhet til hvordan klagers faktiske ervervsevne er vurdert og hva man har vektlagt når denne anses som betydelig forverret. En uavhengig vurdering av omfang av reduksjon i ervervsevnen, må også omfatte en vurdering av om endringen i uførheten skyldes den psykiske skaden som står i årsakssammenheng med tjenesten. Det er også nødvendig å undersøke klagers konsulentvirksomhet og hans reelle inntekter fra denne, noe som åpenbart har direkte relevans for vurderingen av den totale ervervsevne/ -uførhet.

Sett hen til sakens tidsbruk anmoder nemnda SPK om å gi saken prioritet utenfor den normale saksbehandlingstiden.

For klageomgangen er det fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand på kr 18 425 eks. mva. Mva. til staten tilsvarende 25 % av kravet kommer i tillegg, og utgjør kr 4 606,25. Samlet krav beløper seg etter dette til kr 23 031,25. Kravet gjelder en tidsbruk på 8,5 timer. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Saken hjemvises til SPK for ny realitetsbehandling og ytterligere utredning i tråd med forvaltningens utredningsplikt nedfelt i forvaltningsloven § 17.

SPK dekker saksomkostninger til juridisk bistand i anledning saken og klagen med kr 23 031,25 inkl. mva. i henhold til krav.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 14. februar 2019

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder